

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Анна Илчева Цоловска,

по 8.2. Изобразително изкуство,

СУ „Св. Кл. Охридски“, катедра „Визуални изкуства“

Относно участие в конкурс

за заемане на академична длъжност професор.

Област на висше образование 8. Изкуства, 8.2. Изобразително изкуство по „Дигитални изкуства“, за нуждите на катедра „Изкуствознание“, магистърска програма „Дигитални изкуства“, **НХА, София**, обявен в ДВ бр. 47 от 24.06.2022 г.

С кандидат: доц. д-р Венелин Шурелов

I. Оценка за съответствие с минималните национални изисквания и изискванията на НХА, София

Съгласно заповед на Ректора на НХА, като член на научното жури представям своето *писмено становище*, относно качествата на кандидата и оценяването на неговия хабилитационен труд, с който участва в обявената по-горе процедура.

Единствен кандидат за конкурса е доц. д-р Венелин Шурелов.

Документите и материалите, представени от доц. д-р Венелин Шурелов, съответстват и покриват минималните национални изисквания и отговарят на Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в НХА. Те са коректно съставени и легитимни. От предоставените документи се вижда, че кандидатът има сериозна преподавателска, теоретична и силно изявена художествено-творческа дейност и присъствие в полето на съвременните

изкуства.

II. Художествено-творческа и изследователска дейност и резултати

Кандидатът доц. д-р **Венелин Шурелов** предлага за участието си в конкурса за професор **хабилитационен труд** именуван „**Дигиталните изкуства в контекста на образователната и културна сцена в България.**“

Работата му е организирана условно в три смислово различни раздела.

Първият е текстово изложение, в което теоретизира върху различните идейни постановки и концепции за дигиталните изкуства и техните практически проявления. Както самият Шурелов казва, прави опит да ги дефинира. Това се явява изключително сложна задача, защото този вид изкуства непрекъснато се променят, те са в процес и тъй като са динамични и интерактивни, достигат до момент, в който притежават собствен интелект и „умно“ се променят извън човешкия контрол. Освен тяхната изключително шанжираща природа, трудни за определяне ги правят и непрекъснато множащите се ракурси спрямо тяхното възприемане, също и тяхната перформативност спрямо ситуацияите. Венелин Шурелов, не само, че успява да овладее проблема за определянето на този вид гранични форми в изкуството и да изясни основните им специфики интелектуално, но той притежава и талант – усет за тази особена материя и текстът му не е просто описателен или пък аналитичен. Шурелов е емоционално вписан в новата реалност, което се вижда веднъж от ангажимента към собственото му творчество, втори път от преподавателският му „патос“ и също така в дълбокото му познаване на фактологията и теорията по темата. Под „емоционално“ имам предвид тази интуитивна, в случая, надинтелектуална способност, която позволява да се „напипат“ много повече възможности, отколкото чистата умозрителна способност позволява. Шурелов генерира нови смисли и открива нови перспективи в това неорганично пространство, което човечеството отскоро използва като своя екстензия съвсем неусетно и необратимо.

Основен принос към теорията и реализацията на дигиталните изкуства е неговата активност в България като автор и като преподавател. Първата част от презентацията му включва и анализи на базата на личните му наблюдения като преподавател и съосновател на Магистърска програма „Дигитални изкуства“, НХА, участието му в създаване на онлайн „Речник

за дигитални изкуства“, различни инициативи от порядъка на куриране и организиране на международния Фестивал за дигитални изкуства „ДА ФЕСТ“, активности на Фондация ДА ЛАБ и платформата за продуциране на авторски проекти “e-valuation”.

Вторият раздел на хабилитационният му труд разглежда неговата позиция и принос като автор на дигитално изкуство, чрез представянето на три негови според мен „култови“ проекта. В текста са формулирани проблемите, вълнуващи Шурелов и е описан начинът, по който са създадени съответните произведения. Към тази част се отнася и портфолиото, което подкрепя хабилитацията.

На първо място е абсолютно мащабният проект - **„Един човек :: Urban Electronic Corpus“** (2020-2022).

Той е познат на всички ни. Това е инсталация, която зададе страшно много въпроси и съответно породила много отговори. Дори само тази и проява т.е. способността на това произведение да хиперболизира и изнесе публично основната природа на едно произведение на изкуството, а именно да поставя лични и социални въпроси относно морала и различната естетическа чувствителност към субекта и общността, е достатъчна, за да изиска нейното съществуване. Тази творба на Шурелов осветлява интереса му към проблеми, имащи различни измерения в художествената култура. Създаването на такъв обект и изследването на процесите и отзвучите, които поражда, както и изненадите от собственото поведение на художествения организъм, който представлява творбата, внасят понятия в контекста на определени тенденции в българското изкуство, свързани с експеримента, новата идентичност, различните възможности за комуникация пр., което променя философията на пространството и неговото дефиниране. Дори авторът въвежда нови понятия, които са специфични за начина на съществуване на „Един човек“. Тук ще цитирам автора: „Един човек :: Urban Electronic Corpus е жива система, образуваща колективно тяло в процес на постоянна самоактуализация. Компютърният алгоритъм съчетава видео наблюдение и анализ на данни. Връзката с хората, околната среда и информационния поток, наричам дейтафицирана интеракция, тя е следствие от симбиозата човек-компютър, която не се основава само на избора, но и на съвместното съществуване. „Един човек“ е безмилостно огледало, което

представя обществото като гигантска, взаимосвързана жива система, предназначена да улеснява обединяването и общуването в цялото.“

Тези нови понятия запълват теоретичния дефицит, който се появява с вече не толкова новата ситуация на дигитализация. „Един човек“ е гарант за мощен творчески потенциал, който ни се разкрива убедително, придобива ясни очертания и е свидетелство на искреното желание за артистична себеизява.

Друга работа, която е представена в хабилитационния труд е кинетичната инсталация „Перипатетик“. За мен това е една много художествена и същевременно интелектуална творба на същество, разгънато в пространството, чрез циркулиращо движение. Енергията на философската нагласа и поведение на героя от инсталацията е зациклила в безкрайно повтарящо се желание на същество в консуматорско общество. И тук концептуалното мислене при Шурелов отразява неговия вътрешен диалог. То преодолява конкретността, като работи с понятия и достига нива на обобщение. Думите при него са ключов инструмент за мисловни конструкции, логичност, последователност и артистичен изказ.

Третата творба, която Шурелов представя се нарича „Ротор“. Себеразкриващ анализ постигнат чрез пърформативно поведение в комбинация с кинетичен механизъм. Цялата акция водеща до сливането на естествената телесност с машината води до философско умонастроение. Показана е висока степен на инженерна и техническа компетентност, която дава възможност за ясно изразяване на мисълта чрез механиката на съоръжението. Статичността е преодоляна. Творбата на Шурелов се превръща в конфигурация от функции и възможността за откриването на нови смислови полета се оказва безкрайно.

Третият раздел представя три негови статии, публикувани в специализирани издания, а именно:

ШУРЕЛОВ, Венелин, 2022. *Homo Arbitrator Formae. Един играч в системно-ориентираната култура*. Годишник на СУ „Св. Климент Охридски“, ФНОИ, Книга Изкуства, под печат.;

ШУРЕЛОВ, Венелин, 2021. *Дейтафицирана интеракция*. Изкуство и критика, юбилеен брой. НХА;

ШУРЕЛОВ, Венелин, 2020. *Body Hacking. Argumentum ad hominem*. Изкуство и критика, брой 10. НХА.

Цитирам ги в становището си, защото препоръчвам на всеки, който се интересува от дигитални изкуства и съвременни технологии и техники в колаборация с изкуството, който се обръща към онто-логията на съвременните форми на изкуството, да ги прочете. В тях са разгледани извънредно компетентно факти от този тип изкуства, последователно са анализирани и са придружени от креативни размисли и позиции. Тук Шурелов отстоява своя морал като човек и отговорен за естетическите си решения автор.

Искам да поздравя Шурелов за цялостната му творческа позиция, поведение и работа!

В заключение, имайки предвид изложените по-горе активи в областта на преподавателската, проектната, организаторската, кураторската, публикационната и най-вече в творческата дейност на кандидата, изразявам убедено своята **положителна оценка** за неговата кандидатура в конкурса и предлагам **доц. д-р Венелин Шурелов** да бъде удостоен с академичната длъжност **Професор по 8.2. Изобразително изкуство „Дигитални изкуства“**, към катедра „Изкуствознание“, магистърска програма „Дигитални изкуства“, НХА, София.

Член на научното жури: проф. д-р Анна Цоловска

Дата: 04.03.2023